

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1994-1995

3 APRIL 1995

VOORSTEL VAN DECREET

— van de heer J. Vandeurzen C.S. —

houdende de oprichting van een Vlaams Kenniscentrum voor het Gehandicaptenbeleid

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Naar aanleiding van het eerste Vlaamse Welzijnscongres in 1990 stelde men vast dat er heel wat wetenschappelijke gegevens voorhanden zijn die het gehandicaptenbeleid kunnen ondersteunen. Maar de talrijke registratiegegevens, tellingen, evaluatierapporten en studies zitten zodanig verspreid over verschillende overheids- en onderzoeksinstellingen dat ze nauwelijks toegankelijk zijn. Daardoor bestaat er geen coherent en helder beeld van de problematiek van de gehandicapten in Vlaanderen.

Omdat het beleid toekomstgerichte maatregelen neemt, moeten informatiegegevens op een permanente manier worden geregistreerd en geëvalueerd. Voor de bestaande voorzieningen en diensten mag dit geen extra werk opleveren. We hebben geen behoefte aan nieuwe, bijkomende registraties, maar de gegevens die nu al verzameld worden, moeten op een wetenschappelijke manier worden gecentraliseerd, zodat ze optimaal kunnen renderen.

Wij stellen bovendien vast dat er heel weinig bekend is over de incidenties van de verschillende handicaps. Om de beschikbare middelen zo rechtvaardig mogelijk te verdelen over alle personen met een individuele zorgbehoefte, is er behoefte aan meer informatie over de reële zorgbehoefte en de zelfredzaamheidsgraad in een snel evoluerende, technologische samenleving, over evaluatiecriteria, managementsondersteuning enzovoort.

Alleen programmatiecijfers geven geen adequate oplossing voor de reële zorgbehoefte. Er is duidelijk meer onderzoek nodig dat serieus en op een wetenschappelijke manier, los van actuele beleidsopties, kan verlopen.

Er bestaat bovendien verwarring in de aanduiding van de verschillende graden van handicaps. De sterk medische benadering van een handicap leidt tot begrippen als lichte handicap, matige handicap, mentaal diepe handicap, meervoudige handicap, zware handicap, mentale handicap en fysieke handicap. In deze visie is er niet veel plaats voor begrippen als zelfredzaamheid en voor de sociale context. Van het op te richten Vlaams Kenniscentrum voor het Gehandicaptenbeleid wordt verwacht dat het met deze soms babylonische spraakverwarring afrekent.

En ten slotte : veel initiatiefnemers voelen zich te weinig gesteund in hun beheersopdrachten. Dit heeft hoofdzakelijk te maken met de afwezigheid van een degelijke managementopleiding waarin oog is voor de specifieke aanpak in de social-profitsector.

Daarom oordelen de indieners dat het nuttig is een onafhankelijk Vlaams Kenniscentrum voor het Gehandicaptenbeleid op te richten dat de noodzakelijke wetenschappelijke ondersteuning kan geven aan onderzoekers, beleidsmensen en managers en medewerkers van instellingen, voorzieningen en diensten.

Die wetenschappelijke ondersteuning verloopt via de uitbouw van een informatie-, documentatie- en adviescentrum. Verder wordt van het Kenniscentrum verwacht dat er structurele contacten worden uitgewerkt met gelijksoortige buitenlandse initiatieven.

Hierdoor komen niet alleen registratiegegevens voor een grotere groep beschikbaar. Ook informatie over evaluatietechnieken, nieuwe methodieken en belangrijke technieken in zowel de zorg, als de ondersteuning en het management kan voor de sector heel inspirerend werken. Gelet op de strikt wetenschappelijke opdracht vinden de indieners het niet opportuun dat de adviezen en gegevens die door dit Centrum aan de uitvoerende macht of haar vertegenwoordigers ter beschikking worden gesteld, een bindend karakter zouden krijgen. De continuïteit in de werking van het Centrum zou daardoor in gevaar komen.

Commentaar bij de artikelen

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel 2

In dit artikel worden de verschillende actoren gedefinieerd.

Artikel 3

Dit artikel voorziet in de oprichting van een Vlaams Kenniscentrum voor het Gehandicaptenbeleid, een openbare instelling met rechtspersoonlijkheid, die in de Vlaamse Gemeenschap een aantal ondersteunende taken toegewezen krijgt. Dat Vlaams Kenniscentrum voor het Gehandicaptenbeleid wordt verder in de tekst het Centrum genoemd.

Artikel 4

In dit artikel worden de opdrachten van het Centrum opgesomd waarbij de klemtoon ligt op de wetenschappelijke onderbouw van het gehandicaptenbeleid.

Artikel 4, 1°, omschrijft de eerste pijler, namelijk het verzamelen van relevante gegevens, zowel kwantitatieve gegevens als registratiegegevens en tellingen, maar ook kwalitatieve gegevens als evaluatiesystemen, projecten en methodieken.

Om het Vlaamse gehandicaptenbeleid zo ruim mogelijk te inspireren, wordt van het Centrum verwacht dat het gegevens in binnen- en buitenland verzamelt.

In artikel 4, 2°, wordt de tweede pijler omschreven, namelijk het toegankelijk maken en verspreiden van de verzamelde gegevens. Daartoe is het nuttig een documentatiecentrum uit te bouwen dat voor iedereen toegankelijk is en waar al de ingezamelde gegevens ter beschikking worden gesteld. Ook een tijdschrift, waarin niet alleen mededelingen van het Centrum maar ook bijdragen van deskundigen in de gehandicaptensector worden opgenomen, kan daartoe bijdragen.

In artikel 4, 3°, wordt de derde en belangrijkste pijler omschreven, namelijk het stimuleren van onderzoek naar registratie- en evaluatiesystemen. Het Centrum kan zelf ook het initiatief nemen om onderzoek op te zetten naar registratiesystemen en methodieken die de zorgbehoefte meten. Verder moet het Centrum de door de overheid ingezette middelen evalueren met het oog op een beleid erop gericht is de kwaliteit van de integratie en de zorg van personen met een handicap dermate te bevorderen dat hierdoor ook zijn zelfredzaamheid in belangrijke mate toeneemt. Daarom ook krijgt het Centrum in d de opdracht een eenduidige classificatie uit te werken.

Tot slot kan men in het Centrum ook terecht voor advies. Het Centrum kan zelf adviezen formuleren dan wel opnieuw uitbesteden.

Om al die opdrachten te kunnen realiseren is het noodzakelijk dat het Centrum functionele banden kan onderhouden met binnen- en buitenlandse organisaties die eveneens actief zijn in de gehandicaptensector.

Artikel 5

In artikel 5 wordt de samenstelling van het Centrum geregeld. Het is noodzakelijk voor de structurele inbedding in de gehandicaptensector dat er in de raad van bestuur zowel een afgevaardigde van de bevoegde minister als van het Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een handicap zitting heeft. Daarnaast moeten ook personen worden opgenomen met een grote deskundigheid in het wetenschappelijk onderzoek. Gelet op de faam van enkele belangrijke onderzoeksinstituten zoals het Centrum voor Bevolkings- en Gezinsstudies wordt hier niet uitgesloten dat die deskundigen uitsluitend uit de universitaire wereld moeten komen.

Omdat het wetenschappelijk onderzoek over een hoge maatschappelijke relevantie moet kunnen beschikken, is het wenselijk afgevaardigden van de gebruikers-, werkgevers- en werknemersorganisaties bij de werking van het Centrum te betrekken. Daarom moet de raad van bestuur een adviesraad oprichten die op regelmatige tijdstippen kennis neemt van de activiteiten van het Centrum maar ook de raad van bestuur adviseert bij het realiseren van zijn opdrachten.

Artikel 6

Om de werking van het Centrum te garanderen is een personeelsformatie van minstens vier full-time equivalenten noodzakelijk (§ 1 en § 2). De raad van bestuur formuleert de kwalificatievereisten.

Het Centrum heeft recht op een jaarlijkse dotatie van de Vlaamse Gemeenschap en stelt hiervoor jaarlijks een begroting op (§ 3). Gelet op de reeds hoger beschreven noodzaak om binnen- en buitenlandse contacten te onderhouden en de mogelijkheid zelf onderzoek op te zetten of te stimuleren kan het Centrum, voor wat de financiering hiervan betreft, ook samenwerken met andere partners (§ 4).

In § 5 wordt de Vlaamse regering gevraagd de noodzakelijke initiatieven te nemen om het Centrum toegang te verlenen tot databanken van federale instellingen zoals het Nationaal Instituut van de Statistiek, het Rijksregister en de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid alsook de databank die op het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap wordt samengesteld. Deze lijst is niet limitatief.

Het Centrum legt jaarlijks een jaarverslag voor aan de Vlaamse Raad.

J. VANDEURZEN

VOORSTEL VAN DECREET

TITEL 1

Algemene bepalingen

Artikel 1

Dit decreet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 128 van de Grondwet.

Artikel 2

In dit decreet wordt verstaan onder :

1" het Centrum : het Vlaams Kenniscentrum voor het Gehandicaptenbeleid ;

2" het Fonds : het Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap ;

3" de minister : de Vlaamse minister bevoegd voor bijstand aan personen.

Artikel 3

Er wordt een Vlaams Kenniscentrum voor het Gehandicaptenbeleid opgericht, dat rechtspersoonlijkheid heeft.

TITEL 11

Doel en opdrachten

Artikel 4

Het Centrum heeft als opdracht op een wetenschappelijke wijze het beleid, de organisatie en de kwaliteit van de integratie en de zorg voor personen met een handicap te ondersteunen. Dit omvat de volgende deelopdrachten :

1" het verzamelen en analyseren van relevante gegevens over de gehandicaptenzorg, onder meer door :

a) het registreren van de aard en de frequentie van alle vormen van handicaps ;

b) het verzamelen en analyseren van evaluatiesystemen van gehandicaptenzorg in binnen- en buitenland ;

c) het verzamelen van gegevens over projecten, experimenten en methodieken inzake opvang, zorg en begeleiding van personen met een handicap ;

2" het verspreiden van relevante gegevens over de gehandicaptenzorg, onder meer door :

a) het opzetten van een documentatiecentrum, dat voor het publiek toegankelijk is ;

b) het ter beschikking stellen van de ingezamelde informatie en documentatie, educatieve programma's en producten, publikaties en registratiegegevens ;

c) het verzorgen van regelmatige publikaties ;

3° het evalueren, onderzoek opzetten of initiatief tot onderzoek nemen, onder meer door :

a) het stimuleren of opzetten van onderzoek in verband met een registratiesysteem van gehandicapten ;

b) het ontwikkelen van een methode voor het meten van de zorgbehoefte ;

c) het evalueren van de ingezette financiële middelen op macroniveau ;

d) het stimuleren van een eenduidige classificatie van handicaps waarbij naast de medische parameters ook andere parameters zoals de zelfredzaamheidsgraad en sociale omgeving in kaart worden gebracht ;

e) het advies verlenen, en het ter beschikking stellen van deskundigen ;

4° het onderhouden van functionele banden met binnenlandse en internationale organisaties die actief zijn op hetzelfde domein als het Centrum.

TITEL 111

Samenstelling

Artikel 5

Het Centrum wordt beheerd en vertegenwoordigd door een raad van bestuur. Die raad wordt door de Vlaamse regering samengesteld, telkens voor een periode van vijf jaar. De raad bestaat uit zeven leden. Bij de samenstelling van de raad van bestuur zorgt de Vlaamse regering ervoor dat ten minste de volgende personen zitting hebben in die raad :

1° een afgevaardigde van het Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap ;

2° een afgevaardigde van de minister ;

3° deskundigen in het wetenschappelijk onderzoek.

De raad van bestuur kan een adviesraad oprichten, die bestaat uit een afvaardiging van gebruikers, werkgevers en werknemers. De raad van bestuur bepaalt de werking en de bevoegdheden van die adviesraad.

TITELIV

Werking

Artikel 6

§ 1. De Vlaamse regering zorgt ervoor dat het Centrum over de nodige middelen beschikt om zijn opdrachten behoorlijk uit te voeren. Het Centrum moet over voldoende middelen beschikken om een vaste staf van minstens vier medewerkers in dienst te hebben. De kwalificatievereisten worden bepaald door de raad van bestuur.

§ 2. Het Centrum is ertoe gerechtigd voor het uitvoeren van zijn opdrachten personeel aan te werven, te bevorderen en te ontslaan, opdrachten uit te besteden en, meer algemeen, verbintenissen aan te gaan.

§ 3. Het ontwerp van begroting wordt opgemaakt door de raad van bestuur en goedgekeurd door de Vlaamse regering.

§ 4. Het Centrum kan, met het oog op het realiseren van de opdrachten opgesomd in artikel 4, ook een beroep doen op andere fondsen dan de in de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap ingeschreven dotatie.

§ 5. In het kader van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, neemt de Vlaamse regering initiatieven om het Centrum toegang te verlenen tot informatiegegevens, verzameld door federale instellingen en verzameld door het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

§ 6. Het Centrum stelt een jaarverslag op dat aan de Vlaamse Raad wordt voorgelegd.

J. VANDEURZEN

L. GOUTRY

B. VANDENDRIESSCHE
